

JANÁKY MARIANNA

Igazságaim

Egy csövet dugtak le a torkomon! Majdnem bepisiltem! És anyának hirtelen mintha három feje lett volna! Utána meg hánytam!, felelte húgom felemelkedve az ágyban. Előző nap gyomormosáson esett át. (Beleevett bátyánk pulikutyájának táljába.) *Az is lehet, hogy kilyukadt a gyomrod, vagy férges leszel, és majd kígyó mászik ki a fenekeden*, mondtam. Nekem kellett vigyázni rá, őrt ülni az ágyánál. Az ablakot belökte bátyám: *Gyere! Ezek szeretkeznek!*

Lekésted, fordult felém az udvaron. Szeme körül piros folt. Átnéztem azért én is a lyukon. Nem messze a fakerítés másik oldalán le volt lapítva a fű emberhossznyi darabon, és pár kikirics eltört szárán tej csorgott. *De mégis mit láttál?*, tettem össze kezem. Bátyám nem válaszolt. Szemöldökét kapargatta: *Belement egy szálka.*

Elvált férfi, biztos van valakije, felelte anya este, és fel se nézve mosogatott tovább. Vízzel elkeveredett zsírcseppek csorogtak lefele karján. A konyhaasztalon maradék sonka, tojás, kalács, zöldhagyma, retek, vacsora utáni csendélet. A reszelt torma illata még csípte a levegőt. *De miért az udvaron kufircoltak?*, csúszott ki a számon, kezemből a pohár, amit törölgettem. *Mindjárt kapsz egy pofont!*, guggolt le anya, és szedegette ő is az üvegdarabokat. Ekkor láttam meg a szarkalábait. Egy szilánk beleállt az ujjamba. *Nincs is két vérünk!*, mutattam a konyharuhán a piros foltot bátyámnak a fürdőszobában. Trónolni készült a WC-király. *Haladj már!*, lökött el a mosdótól, én meg becsaptam az ajtót, de még láttam, ahogy hátrakapja fejét, mint egy kakas, amikor a tyúkot tojózza, és felém vágja a szappant.

A herpesz a csúfolódástól van!, pepecselte anya másnap a hipermangános vizet zsibbadó felső ajkam hólyagjaiba. *Na, most már játssz Kativál!*, ütött fenekemre. *Én is lila szájat akarok!*, *Én is lila szájat akarok!*, élénkült fel húgom, amikor meglátott. Elszopogattam az egyik nyusziját, majd énekelve: *Nyuszi ül a fűben, ülve szundikálva, nyuszi talán beteg vagy, hogy már nem is ugorhatsz*, hagytam el nyusziugrással a terepet. *Nyuszi hopp! Nyuszi hopp!*, ismételte Visszhang Katink.

Nincs is semmi baja már, csak affektál! Majd befestem én lilára a száját, csak gyógyuljon meg!, válaszoltam anyának. *Én meg az arcodat pirosra!*, kiáltott. Barna lombos zöld szeme, mint a szivacs itta a könnyeket. Nem mertem megérinteni. Mit mondhattam volna ujjam hegyével neki?

A környék utcáin tekeregtem legalább egy órát. Az ablakokból nyuszik, csibék, báránykák néztek rám. A kölyökkutya házunktól egy saroknyira csatlakozott hozzám. Elhagyott lámpafény csillogott bundáján. *Téged se keres senki, mi?!*, motyog-

tam. *Biztos éhes vagy!*, nyújtottam szájához füstöltsonka illatú ujjam, de előtte megnyaltam.

Vándorlásod alatt szereztél egy pulit?, fogadott bátyám a kapuban. (Anya őt küldte utánam.) *Különb is korcs!*, mondta. Anya is, de hamarosan hozott egy tányért sonkabőrrel. *Mi vacsoráztunk már!*, nézett rám. *És holnap tegyetek ki a fákra hírdést Atival!*

Bátyám tartotta a bakot. Több rajzszög hegye elferdült, mire az első kockáslapot sikerült kitűzni.

*Tegnap találtunk egy kutyát!!!
Szép göndör barnás fekete színű.
Kosúth utca 24. Nádasdyék*

Gyöngyszemet (így neveztem el a pulim) két hét múlva oltásra vittem a szomszédos utcába. Előtte a sarki hentesnél zsebpénzemből 50 fillérért vettem neki három csirkefejet. *Ez az én kutyám!*, sziszegte a nő az állatorvos házában, majd giliszta-hoz hasonló ajkai elernyedtek. Húzta volna magához Gyöngyszemet, de ő rámerevedett az aszfalra, és akár egy lábtörő feküdt a kapualjban. *Nem, az én kutyám! Tudja maga egyáltalán, hogy hívják?*, rántottam magam felé a póráz. Bodrija nem hallgatott a nevére, és bent nyugodtan tűrte, hogy fogom a nyakát, az injekciós tű meg behatol bőre alá.

A nő hazáig kísért. *Hívd ki az anyád!* Gyöngyszem lábamra kuporodott. Az a cipő volt rajtam, amit megrágott. Amikor anya bejött a szobámba, megmozdult lábam alatt a talaj, és a kutyának mintha három feje lett volna.

Kegyetlenségek

Lófejű, lófejű!, futottam a terasz felé bátyám után. (Állatosdit játszottunk.) *Neked meg malacpofád van, rőf-rőf!* Cirmos cicánk mögöttünk jött, egy fekete követte: az árnyéka. Húgom utána. *Én vagyok a méhecske! Bzz, bzz!* Könyökét, mint szárnyat mozgatta. *A méhecske nem állat, hanem bogár!*, buktam fel a lépcsőben, nagybátyánk füstkarikázott tovább a nádfotelben. Pár éve még együtt apával. Volt, hogy füstkarikáik lánczá fűződtek, vagy egymást érintve emelkedtek a magasba, pedig apa csak náluk, nyaraláskor cigizett. Béci, unokaöcsém (fél évvel volt fiatalabb nálam) is ott ült már az asztalnál nagynéném „Reggeli” hívószavára. Etette a babámat. Szeretett babázni. *Én meg őt. Tedd a kezed a feje alá, mert kibicsaklik a nyaka!*, néztem rá, de eltakarta szemét a haja.

Nézd, medence!, vájtam tejbegrízembe lyukat, és feltöltöttem teával. Egy méhecske belepottyant. A kanállal lenyomtam, majd kiemeltem és újra lenyomtam, amíg a szárnyai mozogtak. *Fedett medence!*, tettem a kanalat a lyuk fölé, és rámosolyogtam Bécire. *Csak a kis lükek játszanak az étellel!*, kezdte el huzigálni bátyám a viaszosvásznat. Végül az ő oldalán már a földig lógott, előttem meg a csupasz folt-térképes asztal. Unokaöcsém meglökte a székét és felálltak. Bátyám a konyha felé vette az irányt gyorsan.

Béci lassan kézen állva körbejárta a teraszt. Már láttam magam előtt a börtömlőn lógó fejét. Olyan volt, mint a levágott tyúké. Előző nyáron anya egyszer rám hagyta a kopasztást, én meg a fejet visszavarrtam a nyakra. *Vérzel! Vérzell!*, rohantam unokaöcsémhez. *Csak elharaptam a nyelvem*, nyalta meg Béci feltápáskodva vértől maszatos száját, és húzogatta felfelé a nadrágját. Ati ekkor jelent meg, és odament hozzá egy befőtt üveget rázogatva kezében: *Halikra!* (Anya és nagynéne halat pucoltak.)

Délután Ati, Béci és én egymást csapkodva rohantunk a vízbe. Átlátszó köpenyét ránk terítette a Balaton hamar. Húgom leült a parton, lábait egyenesen előre nyújtva. Fenekét hullámok paskolták, platty, platty. *Gyere fürödni, ott a karúszó!*, fordultam vissza. *Nem kell! Olyan cicitartót akarok, mint a tied!*, szorította térdeit jobban össze. *Az nem tart fent a vízen! Az nem tart fent a vízen!*, ismételtettem, mint a visszhang a fiúk után futva. (Ekkor lőtték fel az első rakétát.)

Késő este a Szarvason ismert horgász nagybátyánk (nem végezte el az államigazgatási főiskolát) a teraszon anyának és nagynéninknek előadást tartott: *Hát, igen, minden évben belefullad egy-két gyerek a Balatonba. Egyszer épp horgásztam, amikor az egyiket kihúzták. Hat körüli kislány volt. Az arca már felpuffadt, mint a hold... Különben a vörös potykát nem szabad kifogni. Az olyan lenne, mintha nem lennél párthú.* Szobánk ablaka majdnem becsukódott. *Ébren vagy?*, kérdeztem húgom. *Persze, és te? Odafeküdhettek?* A fiúk a másik szobában nevettek.

Mesélj a cicámnak!, vackolt be mellém Kati játékállataival. *Nézd! Életre kelt!*, mondtam, miután a falon egy madármintán körbevezettem az ujjam. Húgom nem reagált. Fejest lehetett volna ugrani a csendbe. *Apa is azért halt meg, mert nem hitted el, hogy beteg,* rajzoltam homlokára egy keresztet.